

THƯ MỤC

TẠP CHÍ KIẾN TRÚC SỐ 271 NĂM 2017

Trung tâm Thông tin Thư viện trân trọng giới thiệu Thư mục Tạp chí Kiến trúc số 271, tháng 11 năm 2017.

1. Cụm tuyến dân cư vùng lũ: Thành công và hạn chế/ Nguyễn Thanh Nguyên// Tạp chí Kiến trúc .- Số 271 .- 11/2017 .- Tr. 18 – 21

Tóm tắt: Trong trận lũ lịch sử năm 2000 và tiếp theo là 2 cơn lũ năm 2001, 2002, người dân Đồng Bằng Sông Cửu Long (ĐBSCL) đã chịu thiệt hại nặng nề không chỉ tài sản mà cả sinh mạng. Đánh giá thực tế lúc ấy cho thấy nguyên nhân đưa đến số tử vong cao (đặc biệt là trẻ em) vì trên 95% nhà ở của cư dân bị ngập kéo dài, không có chỗ an toàn tránh trú. Một vấn đề nữa là suốt thời gian ngập lũ (trên 4 tháng), các hoạt động giáo dục, y tế, thương mại bị đình đốn, trẻ em không thể đến trường, chợ búa không hoạt động... Chính vì thế, chính phủ đã đưa ra chương trình “dân sinh vùng lũ”, trong đó việc xây dựng “cụm tuyến dân cư” được xem là “lõi” của chương trình, nhằm giúp người dân sống chung với lũ. Bài viết này trình bày dựa trên qua điểm chuyên môn và quản lý về thành quả và tồn tại của chương trình qua hơn 15 năm thực hiện, chủ yếu trên địa bàn tỉnh Long An.

Từ khóa: Cụm tuyến dân cư; Dân sinh vùng lũ; Tỉnh Long An

2. Chương trình nhà tránh lũ ở ĐBSCL trong bối cảnh biến đổi khí hậu cực đoan/ Nguyễn Minh Hòa// Tạp chí Kiến trúc .- Số 271 .- 11/2017 .- Tr. 22 – 24

Tóm tắt: Chương trình xây dựng các cụm, tuyến dân cư vượt lũ ở Đồng bằng sông Cửu Long (ĐBSCL) bắt đầu từ năm 2001, chia làm hai giai đoạn. Giai đoạn 1, từ năm 2001 đến năm 2008, đã xây dựng được khoảng 950 cụm tại Đồng Tháp, An Giang, Kiên Giang, Tiền Giang, Vĩnh Long, Hậu Giang, Long An, Cần Thơ với tổng số vốn gần 6.000 tỉ đồng, hỗ trợ cho 146.000 hộ dân sống trong vùng thường xuyên bị ngập lụt. Năm 2008, Thủ tướng tiếp tục phê duyệt giai đoạn 2 của chương trình gồm 179 dự án cụm tuyến với mục tiêu đảm bảo chỗ ở an toàn cho 56.000 hộ dân của tỉnh Đồng Tháp, An Giang, Kiên Giang, Tiền Giang, Vĩnh Long, Hậu Giang và TP Cần Thơ. Sau 15 năm triển khai, chương trình đã thu được một số kết quả nhất định, nhưng tính bền vững chưa cao, người dân ở nhiều cụm dân cư không mặn mà với kiểu định cư này, nhiều cụm định cư bỏ hoang gây lãng phí về tiền của, thời gian và cả những xáo trộn trong đời sống của người dân. Trong bài viết này, tác giả sẽ không đưa ra các số liệu chi tiết, không còn cần thiết nữa bởi báo chí đã nói đến rất nhiều, mà chỉ đưa ra các quan điểm phát triển sinh thái, thích nghi với môi trường và bối cảnh kinh tế – xã hội luôn thay đổi.

Từ khóa: Đồng bằng sông Cửu Long; Chương trình nhà tránh lũ; Biến đổi khí hậu

3. Giải pháp xây dựng đô thị - nông thôn thích ứng với lũ sông Mekong/ Nguyễn Thanh Quế// Tạp chí Kiến trúc .- Số 271 .- 11/2017 .- Tr. 25 – 27

Tóm tắt: Tỉnh An Giang nằm ở vị trí đầu nguồn lũ của đồng bằng sông Cửu Long – ĐBSCL (từ tháng 7 đến tháng 11 hằng năm), do đó nghiên cứu đề xuất mô hình xây dựng đô thị, nông thôn thích ứng với lũ sông Mekong là điều hết sức cần thiết. Những năm qua, trên địa bàn tỉnh đã thực hiện nhiều giải pháp xây dựng đô thị, nông thôn thích ứng với lũ, tuy nhiên vẫn còn một số bất cập cần phải nghiên cứu.

Từ khóa: Xây dựng đô thị; Xây dựng nông thôn; Lũ sông Mekong; Tỉnh An Giang

4. Thiết kế đô thị cảnh quan thích ứng với lũ lụt tại thành phố Cần Thơ/ Nguyễn Văn Long, Mai Văn Trâm// Tạp chí Kiến trúc .- Số 271 .- 11/2017 .- Tr. 28 – 33

Tóm tắt: Ngày nay, TP Cần Thơ đang phải đối mặt với những thách thức nghiêm trọng của quá trình đô thị hóa. Các quy hoạch tổng thể hiện tại đang mâu thuẫn trực tiếp với tính thích ứng bản địa vốn được hình thành từ hàng trăm năm qua. Trước những thách thức từ Biến đổi khí hậu (BĐKH) đang diễn ra tại TP Cần Thơ, câu hỏi đặt ra là: Phương thức nào có thể thực sự giải quyết được những vấn đề cốt lõi và đạt được các giải pháp bền vững trong phát triển đô thị? Tác giả cho rằng việc nghiên cứu thận trọng về lãnh thổ và đặc điểm cảnh quan khu vực, kết hợp với quản lý bền vững nguồn nước địa phương sẽ là góp phần giải quyết cho những xung đột gây ra bởi quá trình hiện đại hóa, sai lầm và suy thoái trong bối cảnh hiện nay.

Từ khóa: Thiết kế đô thị; Thành phố Cần Thơ; Biến đổi khí hậu; Lũ lụt

5. Nhà ở nông thôn mới tỉnh Sóc Trăng/ Huỳnh Thanh Phong// Tạp chí Kiến trúc .- Số 271 .- 11/2017 .- Tr. 34 – 37

Tóm tắt: Bài viết giới thiệu tình hình quy hoạch, xây dựng nhà ở nông thôn mới tỉnh Sóc Trăng và những kiến nghị, đề xuất.

Từ khóa: Quy hoạch xây dựng nhà ở; Nông thôn; Tỉnh Sóc Trăng

6. Sự biến đổi của ngôi nhà sàn dân gian người Việt vùng đầu nguồn Sông Cửu Long/ Nguyễn Thị Kim Tú, Nguyễn Anh Hoài Nam// Tạp chí Kiến trúc .- Số 271 .- 11/2017 .- Tr. 38 – 42

Tóm tắt: Vùng đầu nguồn sông Cửu Long (gồm phần lớn diện tích hai tỉnh An Giang, Đồng Tháp) là nơi có điều kiện tự nhiên thuận lợi, được khai phá sớm nhất ở Nam bộ và cũng là nơi có thành phần dân tộc đa dạng nhất. Trong quá trình định cư ở đây, người Việt đã kế thừa loại hình nhà ở dân gian truyền thống từ miền Trung và học hỏi văn hóa

của người Khmer bản địa để xây dựng một loại hình nhà ở mới – Đó là kiểu nhà sàn có bố cục không gian mặt bằng phát triển theo chiều sâu, cấu trúc đơn giản, linh hoạt với những chi tiết trang trí rất đặc trưng, dựa trên bối cảnh điều kiện tự nhiên, kinh tế, văn hóa xã hội của vùng đất này. Qua điều tra khảo sát điền dã cho thấy, loại hình nhà ở nói trên đã trải qua một quá trình biến đổi phong phú, hiện vẫn còn phổ biến và được nhiều người dân đang sinh sống nơi đây ưa chuộng.

Từ khóa: Nhà sàn; Văn hóa; Vùng đồng bằng Sông Cửu Long

7. Phong cách Pop – Art trong kiến trúc đương đại/ Trần Xuân Tuấn// Tạp chí Kiến trúc .- Số 271 .- 11/2017 .- Tr. 50 – 55

Tóm tắt: Những thiết kế kiến trúc – nội thất theo phong cách Pop Art đa phần mang nét khỏe khoắn, tươi vui và hàm chứa cả sự nổi loạn, phá cách nên thường được những người trẻ ưa thích. Nhưng, cũng giống như rất nhiều xu hướng và phong cách kiến trúc khác du nhập ồ ạt vào nước ta thời kỳ mở cửa, thường phong cách này chỉ được để ý đến phần ngọn, đến phần biểu hiện ra bên ngoài của hình thức mà quên mất bản chất cốt lõi bên trong của nó. Hệ quả là những công trình xây dựng phần nhiều chỉ mang dáng dấp, cốp nhật, gán ghép về mặt đường nét của các xu hướng kiến trúc khác nhau. Trong bài viết này, chúng tôi chủ yếu trình bày về triết lý chính của phong cách Pop Art trong kiến trúc và những cơ sở nguồn gốc lý luận của nó – Với mong muốn đóng góp một phần nền tảng cho phong cách thực hành kiến trúc thú vị này.

Từ khóa: Nghệ thuật đại chúng; Pop – Art; Kiến trúc đương đại

8. Nhà phố Pháp trong khu phố cổ Hà Nội. Phần 1: Lịch sử, vị trí, phân bố và đặc điểm/ Nguyễn Quang Minh// Tạp chí Kiến trúc .- Số 271 .- 11/2017 .- Tr. 56 – 63

Tóm tắt: Nhà phố Pháp trong Khu phố Cổ Hà Nội hình thành gần 100 năm trước, đã chứng kiến quá trình phát triển đô thị của khu vực trung tâm lịch sử Hà Nội. Là một bộ phận của di sản kiến trúc thuộc địa Pháp tại Hà Nội, song khác với biệt thự Pháp và công thự Pháp, nhà phố Pháp chưa được nghiên cứu một cách có hệ thống. Loại hình nhà ở đô thị này có những đặc điểm riêng và nhiều trường hợp có giá trị kiến trúc cao, cần được đánh giá kỹ lưỡng và đầy đủ, làm cơ sở cho việc bảo tồn trong bối cảnh có nguy cơ giảm sút về số lượng cũng như xuống cấp về chất lượng dưới tác động của nền kinh tế thị trường và quá trình đô thị hóa mạnh mẽ.

Từ khóa: Nhà phố Pháp; Phố cổ Hà Nội; Di sản kiến trúc

9. Đền Cù Lao Phố phát triển mang đậm dấu ấn “Mở đất phương Nam”/ Nguyễn Mạnh Dũng// Tạp chí Kiến trúc .- Số 271 .- 11/2017 .- Tr. 64 – 68

Tóm tắt: Hiện tại, Đền Cù Lao Phố vẫn còn lưu giữ 11 ngôi đình, 6 ngôi chùa, 3 ngôi tịnh xá, 1 Thất Phủ Cổ Miếu, 1 Thánh thất Cao Đài và rất nhiều công trình di tích nhà cổ và lăng

mộ mang giá trị lâu đời. Đây là vùng đất mà giữa quá khứ và hiện tại, giữa truyền thống và hiện đại dường như có một sự liên kết rất đặc biệt, sự liên kết đó được thể hiện trong mối quan hệ tương tác giữa đời sống văn hóa tinh thần của cộng đồng cư dân với các cơ sở di tích tín ngưỡng – tôn giáo được kế thừa từ trong quá khứ. Sự liên kết đó có được nhìn nhận mức độ nông hay sâu, bền bỉ hay chóng vánh, có góp phần bảo lưu những giá trị tinh hoa, hay định hình nên những giá trị văn hóa mới phục vụ cho nhu cầu phát triển của vùng đất này trong hiện tại và tương lai... Đó là những nội dung quan trọng được đặt ra trong bài viết này.

Từ khóa: Cù Lao Phố; Quy hoạch xây dựng; Di sản kiến trúc

10. Sinh thái học đô thị: Nhận thức về đô thị bền vững/ Nguyễn Văn Long, Châu Minh Khải, Nguyễn Hoàng Linh// Tạp chí Kiến trúc .- Số 271 .- 11/2017 .- Tr. 69 – 74

Tóm tắt: Sinh thái học đô thị (STHĐT) sau gần 90 năm phát triển đã trở thành một lĩnh vực khoa học liên ngành, tích hợp sinh thái – địa lý – quy hoạch và khoa học xã hội. Chất lượng cuộc sống con người là trọng tâm chính của các dự án phát triển bền vững đô thị. Do đó, nội dung chính của STHĐT tập trung nghiên cứu chủ yếu vào các khía cạnh: Đa dạng sinh học, quá trình sinh thái và các dịch vụ hệ sinh thái trong mối liên hệ với cảnh quan đô thị.

Từ khóa: Sinh thái học đô thị; Đa dạng sinh học; Cảnh quan đô thị

11. Bảo tồn cảnh quan kiến trúc hiện đại – Bài học từ Incheon, Hàn Quốc/ Lê Quỳnh Chi, Nguyễn Thu Hương// Tạp chí Kiến trúc .- Số 271 .- 11/2017 .- Tr. 88 – 91

Tóm tắt: Incheon nằm cách Seoul 28 km, khởi nguồn là thành phố cảng đa văn hóa từ năm 1883. Jung-gu là trung tâm chính trị và ngoại giao của thành phố, nơi đầu tiên được áp dụng quy hoạch đô thị, bao gồm các khu định cư cho người Nhật Bản, Trung Quốc, Mỹ, Đức, Anh, và Nga. Cho đến nay, nhà ở, các lô đất, các ngõ hẻm vẫn được giữ nguyên vẹn. Đây cũng là nơi xây dựng Công viên Tự do, công viên hiện đại đầu tiên của Hàn Quốc. Các tài nguyên văn hoá và nghệ thuật đặc trưng cho khu vực Jung-gu được kết nối như các nguồn lực chính để phát triển thành phố. Tuy nhiên, do việc di chuyển các trụ sở vào năm 1986, khu vực này mất dần vị trí trung tâm, dẫn đến tình trạng ảm đạm, suy thoái. Nhiều di tích lịch sử và di sản văn hoá hiện đại bị hư hỏng, hoặc bị phá hủy. Hơn 30% các công trình kiến trúc hiện đại của Jung-gu bị bỏ hoang, dẫn đến việc hình thành những khu nhà ổ chuột. Bài viết nghiên cứu bảo tồn cảnh quan kiến trúc hiện đại – Bài học từ Incheon, Hàn Quốc.

Từ khóa: Công trình kiến trúc; Kiến trúc cảnh quan; Incheon

Trung tâm Thông tin Thư viện